

Mellanrum #74 Göteborgs Stadsmuseum 2016-04-27

Göteborg i förändring i tider av flykt

- Jag heter Jihad Eshmawi och tänkte dela med mig av en personlig historia. Ja, Jihad är ett vanligt namn, googla det! Det har en fin betydelse, inte så som media eller extremister berättar.

Jihad är en av fem som är på plats på Mellanrumscenen ikväll, där vi förutom hans berättelse om själva flykten, kommer få höra hur de som kom till Göteborg i höstas togs emot och om hur olika organisationer arbetar med att skapa goda förutsättningar för individen i staden och regionen.

För kvällens publik berättar Jihad, med hjälp av fotografier på projektorduk, om sin väg från Syrien till Sverige, och så småningom till Göteborg där han nu startat ett nytt liv.

- Jag föddes som andra generationen palestinier och växte upp i Yarmuk i utkanten av Damaskus. Älskar mitt område så som alla älskar staden de växte upp i.

Först föreställer bilderna han visar gator med mycket människor i rörelse. Vardagslivet i Yarmuk. Sedan, hus i spillror.

- Idag är det ett belägrat område, med beskjutning och svält. Jag lämnade Syrien under The Black Day 2012, en dag då en miljon lämnade landet. Jag var tvungen att lämna Syrien. Jag har dödsstraff där, vilket du får om du är förstahjälpare, skriver i media, inte gör militärtjänst etc.

Färden gick till Egypten där de fick kontakt med en smugglare som för dyra pengar tog dem vidare med flera olika båtar. Bilderna visar nätter där de behövde sova i sked i långa rader eftersom det var för trångt att sova på rygg. I Egypten hade de passat på att köpa nya kläder så att de skulle se ut som turister när de anlände i Italien. På så vis skulle de kunna slippa att bli tagna av polisen.

- Jag vet inte om vi såg ut som turister dock. Vi hade fortfarande salt i ansiktena. Min bror blev tagen i Italien och är kvar där idag.

Smugglarna kom i slutändan att bestämma vilket land de skulle till. En buss gick från Rimini till Sverige och efter ett snabbt beslut hoppade Jihad och hans vänner på. Via Malmö hamnade de sedan på ett flyktingläger i Småland.

- Det var mycket fint. Men det blev tråkigt. De här bilderna beskriver hur tråkigt det var. Jag mådde mycket dåligt. De visar hur dåligt jag mådde, jag ser ut som en gangster.

Elvedin Hadzic jobbar för Islamic Relief, en internationell ideell organisation som på olika sätt hjälper till med bistånd i behövande länder. Han var på plats på Centralstationen i Göteborg i höstas där de jobbade för att ta emot nyanlända. Där träffades han och Jihad (som också senare kom att jobba som platsansvarig på centralen för Röda korset).

- Vi har upplevt många fina och sorgliga situationer. Jag kan knappt berätta om det, man måste vara där för att förstå. Arbetet på Centralen var väldigt ansträngande. De som kommer har ingenting att göra,

så vi försöker alltid komma på fler grejer de kan göra. Jag jobbade samtidigt, men för mig blev det här nästan en halvtidstjänst utöver det. Jag ville vara på Centralen och hjälpa till. Jag vet hur det var för mina föräldrar som kom hit från en krigszon. Att det var värsta lyxen att komma hit. Deras historia har gett mig viljan att göra det här.

Elizabeth George är enhetschef på Integrationscentrum, en del av Social Resursförvaltning i Göteborg, där de jobbar med samhällsorientering för de som redan fått uppehållstillstånd i Sverige. Informationen till deltagarna ges ofta av människor som redan själva gjort resan och fått en plats här. Byggt på deltagarnas egna frågor och funderingar pratar man om värdegrund, lagar, rättigheter och skyldigheter. De matchar också deltagare med språkvänner och flyktingguider, ofta med hänsyn till båda parter personliga intressen.

- För de personer som kommer med resurser, som gjort den här resan att omdefiniera sig själva och skapa sig nya liv, för dem behövs inte så mycket för att bli flygfärdiga. Samhället skapar själv mentala barriärer. Deltagarna i samhällsorienteringen själva säger att kunskapen de får med sig där hade varit svår att komma över på egen hand.

George berättar vidare om hur de på Integrationscentrum möter potential och vilja, och starkt engagemang i samhället. Men de ser också en tröghet i samhällets system.

– Vi är lagstadgade att komma in efter uppehållstillstånden. Och det finns ett värde i att veta att man får stanna. Men det är ju också ett jätteproblem, just den här tristessen. Att vårt system bryter ner folk. Det finns försök att möta detta på gång, men allt är trögt. Vi är inte så snabba och flexibla som samhället. Något vi sett är av största vikt är att ta tillvara på den initiala energin som folk kommer hit med.

Lisa Ström jobbar på Göteborgsregionens Kommunalförbund och är på plats för att berätta om det pilotprojekt de nyligen dragit igång.

- Regionen och staden växer. Det är handlar inte bara om politik och stålar, utan också om människor som faktiskt jobbar med det här. Framförallt i de mindre kommunerna. Det tar 7-8 år att komma in på arbetsmarknaden med en utbildning från sitt hemland. Därför genomför vi denna pilot! Vi börjar med VA-ingenjörer, då det är ett stort bristområde, och ska nu matcha dem ute i arbetslivet. Det här blir ett snabbspår med handledd praktik, utan krav på svenska. Fokus ligger på den regionala arbetsmarknaden. Idag har vi 9 praktikanter som är ute och jobbar med sina gedigna ingenjörsbakgrunder. Det här kombinerar de med en kurs i yrkessvenska.

Entreprenören Anna Jivén inleder sin presentation med att berätta om en situation där hon tyckt synd om en kompis som precis kommit nyanländ till Sverige, och att vännen hade svarat "Tyck inte synd om mig. Men ge mig ett jobb". Tillsammans startade de upp vad som idag är Engineer2Engineer, en slags slussningsverksamhet som tar nyanlända ingenjörer till praktik och sen via intervjuer, ut i arbetslivet i Sverige.

- Som ingenjör spelar det inte så stor roll om du kan svenska. Det är som man brukar säga, att det bästa en ingenjör vet är när det kommer en ingenjör till!

Hon berättar vidare om hur det som tycks vara det svåraste att fixa på egen hand, när en är ny på en plats, är att få komma på intervju. Efter en intervju blir det sällan ett nej. Ett möte uppstår, man får förtroende för varandra och arbetsgivaren vill ofta anställa en. Hon vill slå ett slag för hur enkel den här ekvationen kan vara. Att man bara behöver sätta igång med några få och att det kommer börja sköta sig självt mer och mer efter det.

- Det här är världens möjlighet! Vi jobbar med otroligt duktiga ingenjörer. När de fått arbete har vi sedan de som budbärare och mentorer. Det här är inte så himla svårt. Man får bara tänka "en person i taget". Vi har fått positivt gensvar i Göteborgs näringsliv. Svårigheterna har inte kommit därifrån, utan från myndigheterna.

Efter dessa små presentationer- som tillsammans på något sätt visat kronologiskt på hur en resa från ett hemland kan se ut när en råkar hamna här i Göteborg för att bygga ett nytt liv- släpps publiken in för att samtala kring frågan hur Göteborgs gamla och nya invånare kan bygga en solidarisk stad tillsammans. Publiken hade många inlägg, några citat presenteras på nästa sida.

- *“Jag tänker på den söndersmulade staden Jihad visade upp på bild. Om vi ska öppna våra hjärtan mer och möta diskussionen när folk säger ”de vill åka hem”, då vill jag visa upp den bilden för dom. Jag vill säga att där finns inget att åka tillbaka till. Situationen vi är i den är som den är, och den ska vi inte vara rädda för utan möta”*
- *“När jag växte upp på 60-talet var vi funktionshindrade en ovanlig syn. På 70-talet sa de att vi skulle bli integrerade, detta genom att vi skulle behöva bli så lika ett normalt barn som möjligt. Jag ritade huvudfotingar när jag var fyra år och jag ritar fortfarande huvudfotingar, men bredvid det har jag idag en högskoleutbildning. Det är inte integration som skulle behövas utan inkludering. Vi måste vänja oss vid olikheter”*
- *“Jag vill lyfta ett bra citat: För varje språkkurs vi förväntar oss att nyanlända ska gå igenom, ska vi gå en kurs i tolerans”*
- *“Jag går i skolan i sexan. Hade inte min mamma jobbat med integration hade jag aldrig träffat en flykting. Ska det bli normalt med flyktingar så måste vi kunna träffas! Prata med varandra och få lära oss. Annars sitter jag bara och tittar på nyheterna och ser att ”Jaha, nu har det kommit in fem miljoner nya flyktingar.” Det är inte barnen det handlar om – man föds inte och är emot flyktingar. Det är alltid föräldrarna som skapar det”*
- *“Det är ofta väldigt mycket välgörenhetstänk när vi träffar andra. Men det är faktiskt egentligen ett egenvärde när vi gör det! Vi tror liksom att kroppen är statisk, men vi lär oss alltid något nytt”*
- *“För längesen var det en miljon svenskar som inte kunde försörja sig och flyttade. Men det pratar vi i Sverige inte om. I Amerika blev svensken väl mottagen. Kunskap togs tillvara. Så kan vi göra idag med”*
- *“Jag själv är språkguide. Det är mycket intressant. Vi träffas och pratar. Jag själv kom hit 1965. Det var en annan tid, jag kom på fredag, började jobba måndag. Hälften av dagens busschaufförer är invandrare – Göteborg skulle inte rulla utan dem...”*
- *Jihad “Jag själv föddes som flykting och har det som mitt arv. Hatar det ordet. När får jag sluta definiera mig som en flykting? När blir jag människa?”*
- *Elvedin “Att vara solidarisk är att ge av sin tid. Att lägga ner tid på det som behövs. Man kan göra vad som helst, bara man ger, om bara man är solidarisk med sin tid”*